

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
23/22. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2022. február 3.

A főtanácsnok indítványa a C-121/21. sz. ügyben
Cseh Köztársaság kontra Lengyelország (Turówi bánya)

Pikamäe főtanácsnok szerint Lengyelország megsértette az uniós jogot azért, hogy lehetővé tette a turówi bányában végzett lignitkitermelésre vonatkozó engedély hat évvel történő, környezeti hatásvizsgálat nélküli meghosszabbítását

A turówi külszíni lignitbánya Lengyelország területén, a Cseh Köztársaság és Németország határaihoz közel helyezkedik el. 1994-ben az illetékes lengyel hatóságok 2020. április 30-ig koncessziót adtak a PGE Elektrownia Bełchatów S. A., később PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S. A. (a továbbiakban: üzemeltető) részére e bánya bányászati kitermelésére.

A 2008. évi lengyel törvény¹ értelmében a lignitkitermelésre vonatkozó koncesszió érvényessége egyetlen alkalommal hat évre meghosszabbítható környezeti hatásvizsgálat végzése nélkül, amennyiben e meghosszabbítást a lelőhely észszerű gazdálkodása – a koncesszió hatályának kiterjesztése nélkül – indokolja.

2019. október 24-én az üzemeltető e koncesszió hat évre történő meghosszabbítása iránti kérelmet nyújtott be. 2020. január 21-én a wrocław-i regionális környezetvédelmi hivatal igazgatója elfogadta a turówi lignitlelőhely kitermelésének 2044-ig történő folytatására irányuló projekt környezeti feltételeiről szóló határozatot (a továbbiakban: KHV-határozat), és e határozatot 2020. január 23-án azonnal végrehajthatónak nyilvánította. 2020. január 24-én az üzemeltető a KHV-határozatot csatolta a bányászati kitermelésre vonatkozó koncesszió meghosszabbítása iránt 2019-ben benyújtott kérelméhez. 2020. március 20-i határozatával az éghajlatvédelemért felelős lengyel miniszter engedélyezte a lignitkitermelést 2026-ig.

A Cseh Köztársaság, mivel úgy ítélte meg, hogy ezen engedély megadásával Lengyelország több szempontból is megsértette az uniós jogot, 2020. szeptember 30-án az Európai Bizottsághoz fordult.² 2020. december 17-én a Bizottság indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben Lengyelországnak több uniós jogi kötelezettség megsértését róta fel. A Bizottság többek között úgy vélte, hogy e tagállam megsértette az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló irányelvet³ azért, hogy olyan rendelkezést fogadott el, amely lehetővé teszi a lignitkitermelésre vonatkozó engedély – környezeti hatásvizsgálat nélküli – hat évvel történő meghosszabbítását.

¹ 2008. október 3-i Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (a környezetre és a környezetvédelemre vonatkozó információk rendelkezésre bocsátásáról, a nyilvánosság környezetvédelemben való részvételéről és a környezeti hatásvizsgálatról szóló törvény; Dz. U., 199. szám, 1227. tétel).

² Az EUMSZ 259. cikknek megfelelően bármely tagállam az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette. Mielőtt egy tagállam keresetet nyújt be egy másik tagállam ellen a Szerződésekből eredő valamely kötelezettség állítólagos megsértése miatt, az ügyet a Bizottság elé kell terjesztenie. A Bizottság indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államoknak lehetőséget biztosított arra, hogy kontradiktórius eljárás keretében szóban és írásban nyilatkozzanak.

³ A 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2014. L 124., 1. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 26., 1. o.; a továbbiakban: KHV-irányelv).

A Cseh Köztársaság, mivel úgy értékelte, hogy Lengyelország megsértette az uniós jogot,⁴ 2021. február 26-án kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet⁵ nyújtott be a Bírósághoz.⁶

A mai napon ismertetett indítványában Priit Pikamäe főtanácsnok először is megjegyzi, hogy a szóban forgó jogvita tárgyát főszabály szerint az azon időpontban fennálló jogalkotási és közigazgatási helyzetre kell korlátozni, amikor a Cseh Köztársaság az ügyet a Bizottság elé terjesztette. Ez azonban nem zárja ki, hogy az ezen időpontot követően bekövetkezett bizonyos tények relevánsnak legyenek tekinthetők. Mindazonáltal a Bíróság ítélezési gyakorlatának megfelelően az utólag bekövetkezett tények e figyelembevétele csak kivételes esetekben lehetséges, nevezetesen akkor, ha ezek a tények a kifogásolt magatartással azonos jellegűek, vagy nem változtatják meg jelentősen a kifogásolt tényállás lényegét.

Továbbá, **a lignitkitermelésre vonatkozó engedély hat évvel történő, környezeti hatásvizsgálat nélküli meghosszabbítását illetően** a főtanácsnok megvizsgálja, hogy valamely tagállam jogalkotás útján felhatalmazhatja-e az illetékes hatóságokat arra, hogy eltekintsenek a bányászati projektek jóváhagyásával kapcsolatos közigazgatási intézkedések meghozatalától. E tekintetben megjegyzi, hogy **a turóvi bányához hasonló kiterjedésű kitermelőhelyek természetüknél fogva jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetre, és azokat kötelezően környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni.** Ezenkívül a KHV-irányelv nem csak azt írja elő, hogy a projekt első engedélyezésekor környezeti hatásvizsgálatot kell végezni, hanem a *projekttel kapcsolatos egyes határozatokra* is alkalmazandó. A főtanácsnok ebből arra következtet, hogy a bányászati engedély egyetlen alkalommal, hat évre történő meghosszabbítása olyan projektnek minősül, amely környezeti hatásvizsgálatot igényel. Ennélfogva, mivel **a lengyel rendelkezések** azzal a hatással járnak, hogy minden bányászati tevékenységet *átfogó és végleges jelleggel mentesítenek* a „hatástanulmány” elvégzésének kötelezettsége alól, anélkül, hogy kellően figyelembe vennék a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló egyes projektek sajátos jellemzőit, azok **a KHV-irányelvből fakadó követelményekkel összeegyeztethetetlennek tekintendők.** Egyébiránt a főtanácsnok szerint **a lengyel szabályozás sérti a hatásvizsgálatokra vonatkozó eljárási követelményeket.**⁷ Végül megjegyzi, hogy **a 2021 júliusában elfogadott jogszabálmódosításokat,** amelyek értelmében a jövőben már nem lesz lehetőség a lignitkitermelésre vonatkozó koncesszió érvényességének egyetlen alkalommal, hat évre történő meghosszabbítására, amennyiben előzetesen nem végeznek környezeti hatásvizsgálatot, **a jelen eljárás keretében nem lehet figyelembe venni** anélkül, hogy a jogvita tárgya indokolatlanul ne módosulna.

⁴ A KHV-irányelvet, a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL 2000. L 327., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275. o.), a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL 2003. L 41., 26. o.; magyar nyelvű kiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.), valamint az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét.

⁵ Igen ritkán fordul elő az, hogy valamely tagállam kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújt be egy másik tagállammal szemben. A jelen kereset a Bíróság történetében a kilencedik (lásd az első hat esettel kapcsolatban: [131/12. sz. sajtóközlemény](#); a hetedik esettel kapcsolatban: [75/19. sz. sajtóközlemény](#); illetve a nyolcadik esettel kapcsolatban: [9/20. sz. sajtóközlemény](#)).

⁶ A Bíróságnak a C-121/21. sz. ügyet befejező ítéletének meghozataláig (a továbbiakban: jogerős ítélet) a Cseh Köztársaság azt kérte, hogy a Bíróság ideiglenes intézkedés iránti eljárásban (C-121/21. R. sz. ügy) kötelezze arra Lengyelországot, hogy haladéktalanul szüntesse be a lignitkitermelési tevékenységet a turóvi bányában. A 2021. május 21-i végzésével (a továbbiakban: ideiglenes intézkedést elrendelő végzés, lásd még: [89/21. sz. sajtóközlemény](#)) a Bíróság elnökhelyettese helyt adott a Cseh Köztársaság e kérelmének a jogerős ítélet kihirdetéséig. Úgy ítélve meg, hogy Lengyelország nem tett eleget az e végzésből eredő kötelezettségeinek, a Cseh Köztársaság 2021. július 7-én kérelmet nyújtott be aziránt, hogy Lengyelországot kötelezettségszegés miatt kötelezzék arra, hogy fizessen meg napi 5 millió euró összegű kényszerítő bírságot az Unió költségvetése számára. Lengyelország pedig az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés visszavonása iránti kérelmet terjesztett elő. A 2021. szeptember 20-i végzésével (lásd még: [159/21. sz. sajtóközlemény](#)) a Bíróság elnökhelyettese elutasította Lengyelország kérelmét, és e tagállamot arra kötelezte, hogy fizessen a Bizottságnak napi 500 000 euró összegű kényszerítő bírságot az e végzés Lengyelországgal való közlésének napjától az ideiglenes intézkedést elrendelő végzésben foglaltak teljesítésének napjáig.

⁷ Többek között a projektgazda azon kötelezettségéről van szó, hogy elkészítse és benyújtsa a környezeti hatásvizsgálati jelentést, a projekttel várhatóan érintett hatóságokkal konzultáljon, illetve biztosítson hozzáférést a nyilvánosság számára a projekttel kapcsolatos információkhoz, ideértve a határozathozatali eljárással kapcsolatos információkat is.

Azt illetően, hogy Lengyelország nem hozta nyilvánosságra a 2026-ig megadott, lignitkitermelésre vonatkozó engedélyt, és azt érthető formában nem hozta a Cseh Köztársaság tudomására, a főtanácsnok úgy véli, hogy mivel a nyilvánosságra hozatal követelményének célja az, hogy az érintett határozatok ellen hatékony jogorvoslattal lehessen élni, a nyilvánosság és az adott projekt környezeti hatásai által érintett szomszédos tagállamok hatóságainak rendelkezésére bocsátott információknak teljeskörűnek és érthetőnek kell lenniük. Éppen ezért úgy értékeli, hogy a turóvi bányában folytatott kitermelési tevékenységet engedélyező és a nyilvánossággal, valamint az említett nemzeti hatóságokkal közlendő „határozat tartalma” nem állhat csupán a meghosszabbításra vonatkozó határozatból, hanem szükségszerűen tartalmaznia kell az engedélyezés lényegét képező valamennyi dokumentumot. Csak egy ilyen intézkedés teszi lehetővé ugyanis, hogy a nyilvánosság és a szomszédos tagállamok hatóságai megértsék e közigazgatási határozat tartalmát, és adott esetben megfelelő módon és időben reagáljanak. **Egyébiránt Lengyelország megsértette az uniós jogot azáltal, hogy ezt az engedélyt csak öt hónappal az elfogadását követően továbbította a Cseh Köztársaságnak,** és akkor is csak hiányosan. Az ugyanis, hogy a szóban forgó engedély egyszerű közlése öt hónapot vesz igénybe, jelentős késedelemnek minősül, ha figyelembe vesszük egyrészt a szóban forgó komoly érdekeket, másrészt pedig e feladat pusztán adminisztratív jellegét, amely csupán a dokumentumok egyszerű továbbítását igényli. **Ezenkívül, a közzététel ilyen elmulasztása sérti azt a kötelezettséget,⁸ hogy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni a környezetre jelentős hatást gyakorló engedélyeket,** mégpedig akár közvetlenül közzététel útján, akár pedig annak megjelölésével, hogy a nyilvánosság hol kérhet hozzáférést ezen engedélyhez.

Végezetül a főtanácsnok megállapítja, hogy **Lengyelország** azáltal, hogy nem nyújtott teljes körű tájékoztatást a bányászati tevékenységet 2026-ig engedélyező határozat meghozatalára vonatkozó eljárással kapcsolatban, **nem teljesítette a lojális együttműködés elvéből⁹ eredő kötelezettségét.** Ezen elv értelmében ugyanis a tagállamok kölcsönösen segítik egymást az Unió célkitűzéseinek megvalósításában. Ez különösen azt jelenti, hogy az uniós jogból eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében kötelesek megtenni a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket, ugyanakkor tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását. A főtanácsnok szerint **az, hogy Lengyelország a kért információkat késedelmesen és hiányosan továbbította, ráadásul nem válaszolt a Cseh Köztársaság segítségnyújtás iránti kérelmére, nem felel meg az uniós jog által a környezet hatékony védelmére irányuló célkitűzés megvalósítása érdekében előírt, a tagállamok közötti szolidaritási, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szellem követelményének.**

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

⁸ A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.) 7. cikkében előírt kötelezettség.

⁹ Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített elv.

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:
„[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.